

***Analys av
superettanföreningarnas
ekonomi 2002***

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

	Sida
Föreningarnas resultat	3
Föreningarnas intäkter	5
Föreningarnas kostnader	7
Föreningarnas spelartransfers	10
Föreningarnas Eget kapital, soliditet m m samt Elitlicensens regler i korthet	11
Samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition 2002	13
Sammanfattning	14

Analys av ekonomin i superettanföreningarna 2002

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i föreningarna i Superettan för år 2002. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av föreningarna samt deras årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Från och med år 2000 består Superettan av 16 föreningar. Vid jämförelser med åren före år 2000 har jämförelse gjorts med gamla division 1, som omfattade 28 föreningar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

Superettanföreningarnas resultat

Föreningarna i Superettan redovisade 2002 sammantaget ett underskott uppgående till 0,1 mkr (2001: - 7,5 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarin- och uthyrning) på 6,2 mkr (2001: - 5,6 mkr). Detta innebär att resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Superettan var ett underskott 6,3 mkr (2001: -1,9 mkr), vilket är 4,4 mkr sämre än år 2001.

Resultatets beståndsdelar 2002, mkr

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Driftresultat	- 10,0	- 1,0
Spelaromsättning	+ 6,2	- 5,6
Räntenetto	- 0,6	- 0,9
Extraordinära poster	+ 4,3	+ 0,0
Redovisat resultat	- 0,1	- 7,5

Tabell 1

Av de 16 föreningarna i Superettan redovisade 9 föreningar överskott och 7 föreningar underskott 2002. Föregående år redovisade 8 överskott och 8 underskott.

Såväl redovisat resultat som driftsresultat per förening varierar kraftigt. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I redovisat resultat ingår spelarnetto medan detta exkluderats i driftsresultatet, där även finansiella poster exkluderats.

Resultat per förening 2002, mkr

	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Drift- resultat</u>	<u>Spelarom- sättning</u>	<u>Finansiellt</u>	<u>Extra- ordinärt</u>
Enköpings SK FK	+ 4,0	+ 0,2	- 0,3	- 0,2	+ 4,3
IF Sylvia	+ 0,8	+ 0,0	+ 0,8	0,0	0,0
Ängelholms FF	+ 0,3	- 0,1	+ 0,5	- 0,1	0,0
BK Häcken	+ 0,2	- 3,0	+ 3,3	- 0,1	0,0
IK Brage	+ 0,2	- 0,9	+ 1,1	0,0	0,0
Västerås SK FK	+ 0,1	- 0,1	+ 0,2	0,0	0,0
Gefle IF	+ 0,0	+ 0,0	+ 0,0	0,0	0,0
IF Brommapojkarna	+ 0,0	- 0,2	+ 0,0	+ 0,2	0,0
IFK Malmö	+ 0,0	+ 0,8	- 0,7	- 0,1	0,0
FC Café Opera Djursholm	- 0,1	+ 0,2	- 0,3	0,0	0,0
Västra Frölunda IF	- 0,1	- 1,6	+ 1,5	0,0	0,0
Åtvidabergs FF	- 0,1	+ 0,3	- 0,4	0,0	0,0
Assyriska Föreningen	- 0,3	+ 0,2	- 0,5	0,0	0,0
Trelleborgs FF	- 0,6	- 0,7	- 0,0	+ 0,1	0,0
Mjällby AIF	- 1,3	- 2,0	+ 0,7	0,0	0,0
Östers IF	- 3,2	- 3,1	+ 0,3	- 0,4	0,0
* Superettan totalt	- 0,1	- 10,0	+ 6,2	- 0,6	+ 4,3

Tabell 2

Flera av Superettans föreningar har svårt att få driften att gå ihop. Antalet föreningar som redovisade negativa driftsresultat var under år 2002 nio stycken av sexton, vilket är en ökning jämfört med år 2001, då det var sex av sexton föreningar som redovisade driftunderskott.

Spelarförsäljning till utlandet är inte samma möjliga inkomstkälla för föreningarna i Superettan som för de allsvenska föreningarna. Föreningarna i Superettan får snarare rollen av leverantör av spelare till de allsvenska föreningarna när dessa försålt spelare till utlandet. I de fall det finns klausul om ersättning till Superettanförening vid vidareförsäljning från allsvensk förening till utlandet kan dock detta ge betydande kassatillskott. Något sådant större tillskott från vidareförsäljningar till utländska klubbar kan dock inte noteras för år 2002.

Superettanföreningarnas intäkter

Intäkterna i Superettanföreningarna (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2002 till 199 mkr (2001: 154 mkr), vilket var en ökning med 29 %.

Bland intäkterna ingick spelarförsäljningar brutto med 18,4 mkr (2001: 10,1).

Totala intäkter Superettan 2000-2002 respektive division 1 1993 – 1999, mkr

	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Ordinarie drift	120	145	170	195	210	157	231	180	144	181
Spelarförsäljning	10	10	15	15	20	23	23	34	10	18
* Totalt	130	155	195	210	230	180	254	214	154	199
* Genomsnitt/fören.	4,6	5,5	7,0	7,5	8,2	6,4	9,1	13,4	9,6	12,4
* Ordin. Drift % tot	92%	93%	87%	93%	91%	87%	91%	84%	94%	91%

Tabell 3

Noteras bör att BK Häcken år 1999 spelade i gamla division 1 och år 2000 respektive 2001 i allsvenskan för att 2002 åter spela i Superettan. BK Häckens intäkter från Gothia Cup uppgick år 1999 till 51 mkr, och 2002 till 34 mkr. Med hänsyn även taget till detta har den genomsnittliga intäkten per förening ökat markant jämfört med innan Superettan skapades.

Intäktsjämförelse mellan åren 2002 och 2001, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	<u>2002</u>	<u>Andel</u>	<u>2001</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Publik	11,3	6 %	19,3	13 %	- 42 %
Egna arrangemang	38,3	19 %	5,9	4 %	+ 549 %
Reklam & sponsring	46,8	23 %	40,5	26 %	+ 16 %
Tips- och mediamedel	37,8	18 %	37,3	24 %	+ 1 %
Lotteri	10,8	5 %	9,6	6 %	+ 12 %
Bidrag	13,6	7 %	14,6	9 %	- 7 %
Övrigt	22,3	11 %	16,2	11 %	+ 38 %
* Summa drift	180,9		143,4		
Spelarförsäljning	18,4	9 %	10,1	7 %	+ 82 %
Finansiellt intäkter	0,8	0 %	0,5	0 %	+ 60 %
Extraordinära intäkter	4,3	2 %	0,0	0 %	
* Totalt	204,4	100 %	154,0	100 %	+ 33 %

Tabell 4

Publikintäkternas minskning beror främst av att de tre mest publikdragande lagen med tillsammans 9,7 mkr i publikintäkter under 2001, Kalmar FF, Landskrona BoIS och GAIS, ej spelade i Superettan under 2002. De totala publikintäkterna för motsvarande lag under 2002 i Superettan, Trelleborgs FF, BK Häcken och Åtvidabergs FF uppgick till 2,7 mkr.

Desto mer glädjande att intäkterna från reklam- och sponsring ökade med 24 % eller 6,3 mkr trots de minskade publiksiffrorna.

Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar föreningarna får via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV samt gemensamma marknadsprojekt. Tack vare att gott samarbete har dessa intäkter fortsatt att ökat under 2002.

Som redan nämnts ovan utgör BK Häckens arrangemang Gothia Cup 34 mkr av det totala beloppet 38,3 mkr avseende egna arrangemang.

De extraordinära intäkterna under 2002 var intäkter av engångskaraktär i Enköpings SK FK, vilka redovisas som jämförelsestörande poster enligt årsredovisningen, men här benämns extraordinära.

Intäkter per förening 2002 och 2001, mkr

I dessa intäkter exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter

	År 2002 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2002 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>	År 2001 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2001 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>
BK Häcken	51,6	45,0	Allsvenskan	Allsvenskan
IF Brommapojkarna	17,1	16,6	Division 2	Division 2
Trelleborgs FF	16,8	15,7	Allsvenskan	Allsvenskan
IK Brage	13,8	12,2		14,0
Östers IF	11,4	10,6		8,5
Mjällby AIF	11,2	9,3		12,0
Västerås SK FK	10,2	9,3		9,5
IFK Malmö	9,0	8,2		8,1
Ängelholms FF	8,0	7,4	Division 2	Division 2
Västra Frölunda IF	7,9	6,2		6,7
Gefle IF	7,5	7,3		7,6
Enköpings SK FK	7,3	7,3		6,1
FC Café Opera Djursholm	7,2	6,8		6,6
Assyriska Föreningen	7,1	7,0		6,2
IF Sylvia	6,8	5,7		5,1
Åtvidabergs FF	6,4	6,3	Division 2	Division 2
Landskrona BoIS	Allsvenskan	Allsvenskan	15,1	14,2
Kalmar FF	Allsvenskan	Allsvenskan	14,5	13,9
Umeå FC	Division 2	Division 2	11,3	10,0
GAIS	Division 2	Division 2	10,8	10,2
Motala AIF FK	Division 2	Division 2	6,3	5,2
* Superettan totalt	199,3	180,9	154,0	143,9

Tabell 5

Man kan bl.a. notera att BK Häcken, även om man exkluderar intäkterna från Gothia Cup, 34 mkr, har de högsta intäkterna 17,6 mkr.

Observera också att IF Brommapojkarna har en myckets stor ungdomsverksamhet, vilket ökar omsättningen.

BK Häcken, som hade de högsta intäkterna, nästan hade tre gånger så höga intäkter som Åtvidabergs FF, som hade de lägsta intäkterna.

Superettanföreningarnas kostnader

Kostnaderna i Superettanföreningarna inklusive räntekostnader och kostnadsförda spelarköp uppgick till 204,5 mkr år 2002 (2001: 161,7 mkr), vilket var en ökning med 26 %. Även här är BK Häckens Gothia Cup en stor del av förklaringen, genom 17 % av kostnadsökningen.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick 2002 till 12,8 mkr, och 11,0 mkr om man exkluderar Gothia Cup (2001: 10,0 mkr).

Kostnadsjämförelse mellan 2002 och 2001, mkr

	<u>2002</u>	<u>Andel</u>	<u>2001</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Match- & träningskostnader	35,8	18 %	28,2	17 %	+ 27 %
Övriga egna arrangemang	29,9	15 %	2,4	1 %	+ 1145 %
Personalkostnader	101,3	49 %	91,1	57 %	+ 11 %
Administration	7,5	4 %	4,6	3 %	+ 63 %
Reklam & sponsring	7,7	4 %	6,3	4 %	+ 22 %
Lokaler	2,8	1 %	3,3	2 %	- 15 %
Övrigt	5,1	2 %	8,1	5 %	- 37 %
* Summa driftkostnader	190,1		144,0		
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	5,6	3 %	7,4	5 %	- 24 %
Avskrivningar balans spelarförvärv	6,8	3 %	8,1	5 %	- 16 %
* S:a spelarförvärv & -avskrivningar	12,4		15,5		
Övriga avskrivningar	0,6	0 %	0,7	0 %	- 14 %
Finansiella kostnader	1,4	1 %	1,5	1 %	- 7 %
** Totalt	204,5	100%	161,7	100 %	+ 26 %

Tabell 6

Bland kostnaderna ingick utgifter för spelarförvärv som kostnadsfördes direkt 2002 med 5,6 mkr (2001: 7,4 mkr) och avskrivningar avseende utgifter för balanserade spelarförvärv med 6,8 mkr (2001: 8,1 mkr).

Den största procentuella kostnadsökningen är övriga arrangemang, vilket givetvis beror på kostnaderna för BK Häckens Gothia Cup, vilka 2002 uppgick till 27,7 mkr. Jämför intäktsjämförelsen ovan.

Av kostnaderna svarade föreningarnas personalkostnader för 49 % , eller 101,3 mkr år 2002 (2001: 57 % respektive 91,1 mkr). Trots att personalkostnaderna ökat med 11 %, så har på grund av övriga större kostnadsökningar främst p g a Gothia Cup, dess andel av de totala kostnaderna minskat.

Jämför även avsnittet ovan angående intäktsjämförelse mellan åren 2002 och 2001.

Spelarlönernas utveckling, 1996-2002, mkr

	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Spelarlöner	34,3	37,1	39,8	51,6	45,3	39,8	40,7
Driftskostnader	168,6	183,9	167,7	248,1	180,1	144,0	190,1
Driftskostnader exkl Gothia Cup			167,7	202,9	180,1	144,0	162,4
Förändring spelarlöner		+8,2	+7,3	+29,6%	-12,4%	-12,1%	+2,2 %
		%	%				
Spel.lönernas andel av driftskostn	20,3%	20,2%	23,7%	20,8%	25,1%	27,6%	21,4 %
Spel.lön. and. av driftk exkl Goth Cup	20,3%	20,2%	23,7%	25,4%	25,1%	27,6%	25,1 %

Tabell 7

De spelare som deltog i Superettan 2002 har alltså i genomsnitt fått 2,2 % högre ersättning än de spelare som deltog under 2001. Detta är ungefär som löneutvecklingen i samhället i övrigt

Observera att vid spelarlönernas utveckling (exkl sociala avgifter) de 6 senaste åren ovan så ändrades antal lag från 28 år 1999 till 16 år 2000, vilket förklarar minskningen mellan dessa båda år.

Minskningen mellan år 2001 och 2000 var 12,1 %. Denna minskning berodde helt på att Malmö FF och Djurgårdens IF F spelade i Superettan år 2000 och i allsvenskan år 2001.

Den genomsnittliga lönekostnaden för spelare per förening uppgick 2002 till 2,5 mkr (2001: 2,5 mkr).

Under år 2002 var den genomsnittliga spelarlönen per månad 9.635 kr/månad vid 12 månaders anställning (2001: 9.417 kr/månad och 2000: 10.738 kr).

Spelarlönernas andel av driftskostnader (exklusive Gothia Cup) uppgick år 2002 till 25,1 % (2001: 27,6 %).

Spelarlönernas andel kan konstateras ha minskat till samma nivå som år 2000.

Observera ovan att, för att få jämförbara siffror mellan åren, har särredovisning gjorts med hänsyn till om BK Häcken (och därmed Gothia Cup) finns med i Superettans (eller f d division 1) ekonomi eller inte.

Kostnaderna per förening 2002 och 2001, mkr

		År 2002	År 2002	År 2001	År 2001
		Kostn. inkl	Kostn. exkl	Kostn. inkl	Kostn. exkl
		<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>
BK Häcken	1)	51,6	48,3	Allsvenskan	Allsvenskan
Trelleborgs FF		17,5	16,3	Allsvenskan	Allsvenskan
IF Brommapojkarna		17,4	16,9	Division 2	Division 2
Östers IF		14,6	14,1	10,0	9,5
IK Brage		13,6	13,2	14,5	14,0
Mjällby AIF		12,5	11,3	14,9	13,8
Västerås SK/FK		10,2	9,5	8,2	8,1
IFK Malmö		9,1	7,5	9,0	7,6
Västra Frölunda IF		8,0	7,9	9,0	8,0
Ängelholms FF		7,8	7,7	Division 2	Division 2
Enköpings SK		7,5	7,3	10,2	9,8
Gefle IF		7,4	7,3	7,6	7,3
Assyriska Föreningen		7,4	6,8	6,8	6,4
FC Café Opera Djursholm		7,3	6,3	7,1	6,0
Åtvidabergs FF		6,5	6,0	Division 2	Division 2
IF Sylvia		6,1	5,7	5,5	5,0
Kalmar FF		Allsvenskan	Allsvenskan	15,7	13,9
Landskrona BoIS		Allsvenskan	Allsvenskan	14,6	13,8
GAIS		Division 2	Division 2	11,7	10,4
Umeå FC		Division 2	Division 2	10,6	6,9
Motala AIF FK		Division 2	Division 2	6,3	5,7
* Superettan totalt		204,5	192,1	161,7	146,2

Tabell 8

1) Varav Gothia Cup 27,7 mkr.

I första respektive tredje kolumnen ingår föreningens samtliga kostnader.

I kolumn två respektive fyra har från de totala kostnaderna dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärvsåret, som kostnader från årliga avskrivningar samt kostnader för inhyrning av spelare.

Skillnaden i kostnader per förening var under år 2002 större än under föregående år. BK Häcken, som hade de högsta kostnaderna, 23,9 mkr exklusive Gothia Cup, hade nästan fyra gånger högre än för IF Sylvia, som hade de lägsta kostnaderna, 6,1 mkr.

Jämför även avsnitten dels ovan angående intäkterna per förening samt nedan samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition.

Spelartransfers

Spelarförsäljningarna i Superettan återhämtade sig 2002, från en klart lägre omsättning under 2001. Spelarförsäljningarna brutto uppgick till 18,4 mkr 2002 (2001: 10,1 och 2000: 33,7 mkr).

BK Häcken sålde spelare för 6,6 mkr, och var därmed den förening som sålde spelare för mest.

Spelarförvärv gjordes till det lägsta samlade beloppet under åren 1995-2002.

De totala spelarköpen 2002 uppgick till 9,0 mkr (2001: 9,9 mkr) varav 5,1 mkr kostnadsförts direkt (2001: 7,4 mkr) och 3,9 mkr redovisats i balansräkningen (2001: 2,5 mkr).

BK Häcken var den förening som köpte spelare för mest pengar med 1,8 mkr.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv Superettan 2000-2002 och division 1 1995-1999, mkr

	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Spelarförsäljningar	16,4	19,7	23,4	22,7	22,8	33,7	10,1	18,4
Spelarförvärv, dir kostn.förda	13,4	12,3	15,7	15,7	15,9	11,6	7,4	5,1
Spelarförvärv, balanserade 1)			2,4	0,4	4,6	1,7	2,5	3,9

1) Uppgift saknas 1996 och tidigare

Tabell 9

Tio föreningar i Superettan kostnadsförde sina externa spelarförvärv direkt, och sex redovisade sina utgifter för externa spelarförvärv i balansräkningen 2002. Antalet föreningar vilka balanserar sina utgifter för externa spelarförvärv var under 2001 åtta.

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan 200-2002 och Superettan 2000-2002, mkr

	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
Bokfört spelarkapital	6,4	4,3	7,2	6,3	8,9	8,2	3,5	1,7
Antal fören. som bal. utg.	5	5	5	3	5	4	8	6

Tabell 10

Det totala balanserade värdet av spelarförvärv i Superettan uppgick sista december 2002 till 1,7 mkr (2001: 3,5 mkr).

Genomgående, i de fall spelarna är upptagna till värde i balansräkningen, värderas de till anskaffningsvärde och skrivs av över kontraktstiden, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelare som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv och det är inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Föreningar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde, mkr</u>	<u>Balanserat värde, mkr</u>
	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Trelleborgs FF	0,8	Allsvenskan
Assyriska Föreningen	0,2	0,0
FC Café Opera Djursh	0,4	0,5
IFK Malmö	0,1	0,2
Enköpings SK FK	0,2	0,2
IF Sylvia	0,1	0,2
Umeå FC	Division 2	0,5
Landskrona BoIS	Allsvenskan	0,6
GAIS	Division 2	0,5
Gefle IF	0,0	0,5

Tabell 11

Eget kapital och soliditet för föreningarna i Superettan

Föreningarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till 7,7 mkr den sista december 2002 (2001: -6,6 mkr). De främsta förklaringarna till denna förbättring är att Enköpings SK förbättrat sitt egna kapital med 4 mkr, samt att GAIS och Umeå FC med tillsammans 9,1 mkr i eget kapital spelade i division 2 under 2002. Av föreningarna i Superettan redovisade tolv stycken ett positivt eget kapital, och fyra stycken ett kapitalunderskott.

Föregående år redovisade sju föreningar ett positivt eget kapital och nio föreningar ett kapitalunderskott.

I det samlade egna kapitalet 7,7 mkr ingår balanserade externa spelarförvärv med 1,7 mkr (2001: 3,5).

	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonsekvens</u>
Västra Frölunda IF	+ 4,3	40 %	Licens för säsongen 2004
Gefle IF	+ 3,1	61 %	Licens för säsongen 2004
Mjällby AIF	+ 2,3	79 %	Licens för säsongen 2004
IF Brommapojkarna	+ 1,3	46 %	Licens för säsongen 2004
Trelleborgs FF	+ 1,1	15 %	Licens för säsongen 2004
BK Häcken	+ 0,8	5 %	Licens för säsongen 2004
Västerås SK FK	+ 0,3	48 %	Licens för säsongen 2004
Assyriska Föreningen	+ 0,2	5 %	Licens för säsongen 2004
IK Brage	+ 0,1	3 %	Licens för säsongen 2004
FC Café Opera Djursholm	+ 0,1	5 %	Licens för säsongen 2004
IFK Malmö	+ 0,0	2 %	Licens för säsongen 2004
Östers IF	+ 0,0	0 %	Licens för säsongen 2004
IF Sylvia	- 0,6	Negativ	Kontrollbalansräkning per 30/6
Ängelholms FF	- 0,7	Negativ	Ej aktuellt, spelar i division 2 år 2003
Åtvidabergs FF	- 1,2	Negativ	Kontrollbalansräkning per 30/6
Enköpings SK	- 3,4	Negativ	Kontrollbalansräkning per 30/6
Totalt	+ 7,7		

Tabell 12

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Boksluten 2002 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2004.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året (d v s första gången avseende 2001 års bokslut hur man under år 2002) skall uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 1/9 inlämna en kontrollbalansräkning per den 30/6. Om även den visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november (när det skrivs närmast november 2003).

Följer föreningen en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut (d v s årsbokslut avseende år 2002 vid första tillfället) erhålles elitlicens för nästkommande säsongen, d v s säsongen 2004. Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut (d v s de i denna rapport aktuella årsbokslutet avseende år 2002 vid första tillfället) fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta en kontrollbalansräkning per den 30 juni och inlämna denna senast den 1 september (d v s vid första tillfället år 2003). Om denna visar negativt eget kapital och synnerliga skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong (d v s vid första tillfället inför säsongen år 2004) Beslut om detta fattas av Representantskapet i november (vid första tillfället november 2003).

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Superettanföreningarnas egna kapital och redovisade resultat 2002, tkr

	<u>Eget kapital</u>	<u>Redovisat resultat</u>
Västra Frölunda IF	+ 4,3	- 0,1
Gefle IF	+ 3,1	+ 0,0
Mjällby AIF	+ 2,3	- 1,3
IF Brommapojkarna	+ 1,3	+ 0,0
Trelleborgs FF	+ 1,1	- 0,6
BK Häcken	+ 0,8	+ 0,2
Västerås SK FK	+ 0,3	+ 0,1
Assyriska Föreningen	+ 0,2	- 0,3
IK Brage	+ 0,1	+ 0,2
FC Café Opera Djursholm	+ 0,1	- 0,1
IFK Malmö	+ 0,0	+ 0,0
Östers IF	+ 0,0	- 3,2
IF Sylvia	- 0,6	+ 0,8
Ängelholms FF	- 0,7	+ 0,3
Åtvidabergs FF	- 1,2	- 0,1
Enköpings SK FK	- 3,4	+ 4,0
* Superettan totalt	+ 7,7	- 0,1

Samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition 2002

	<u>Rangordning efter utgifter</u>	<u>Tabellposition</u>
BK Häcken	1	4
Trelleborgs FF	2	9
IF Brommapojkarna	3	12
Östers IF	4	1
Mjällby AIF	6	16
IK Brage	5	14
Västerås SK/FK	7	8
Västra Frölunda IF	8	3
Ängelholms FF	9	15
Assyriska Föreningen	10	5
IFK Malmö	11	7
Gefle IF	12	11
Enköpings SK FK	13	2
Åtvidabergs FF	14	10
FC Café Opera Djursholm	15	6
IF Sylvia	16	13

Tabell 14

Slutsatsen av ovanstående är att det för de flesta föreningar i Superettan inte synes råda något klart samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. Inte ens för de båda till allsvenskan uppflyttade lagen Östers IF och Enköpings SK FK är sambandet ganska tydligt. IK Brages situation förklaras delvis av att man äger Domnarvsvallen och därmed har dess kostnader i sin helhet med i denna redovisning.

IF Brommapojkarna har Sveriges största ungdomsverksamhet,, vilket förklarar deras utgiftsnivå.

De nyligen från allsvenskan nedflyttade lagen BK Häcken och Trelleborgs FF har det klassiska problemet att man sitter fast i kostnader som under det första året i den lägre serien är svåra att till fullo ta sig ur.

I övrigt finns det anledning att uppmärksamma Enköpings SK FK, FC Café Opera Djursholm och Västra Frölunda IF som med gott ledarskap lyckats kompensera de lägre ekonomiska resurser de haft till förfogande, så att de därigenom nått goda sportsliga resultat.

Förmågan att kunna hushålla med resurser är ju per definition ordet ekonomi, varför det därför säkert finns anledning för fler föreningar att ta lärdom av arbetssätten i dessa tre föreningar under år 2002.

Sammanfattning

Föreningarna i Superettan redovisade 2002 sammantaget ett underskott uppgående 0,1 mkr (2001: - 7,5 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarin- och uthyrning) på 6,2 mkr (2001: - 5,6 mkr). Detta innebär att resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Superettan var ett underskott 6,3 mkr (2001: -1,9 mkr).

Både intäkter och kostnader ökade i Superettan under år 2002 jämfört med år 2001. Den främsta förklaringen är att BK Häcken (som arrangerar Gothia Cup) spelade i Superettan år 2002 och i allsvenskan år 2001. Justerat för effekter av Gothia Cup ökade intäkterna tillsammans med 7 % och kostnaderna tillsammans med 9 %.

Den genomsnittliga intäkten per förening uppgick till 12,8 mkr (2001: 9,6 mkr), eller 10,6 mkr om man exkluderar Gothia Cup.

De totala kostnaderna ökade med 26 % till 204,5 mkr inklusive Gothia Cup och med 9 % exklusive Gothia Cup.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick till 12,8 mkr inklusive Gothia Cup och 11,0 mkr exklusive Gothia Cup.

Under år 2002 var den genomsnittliga spelarlönen per månad 9.635 kr/månad vid 12 månaders anställning (2001: 9.417 kr/månad och 2000: 10.738 kr).

Föreningarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till 7,7 mkr för 2002 (2001: -6,6 mkr). De främsta förklaringarna till denna förbättring är att Enköpings SK förbättrat sitt egna kapital med 4 mkr, samt att GAIS och Umeå FC med tillsammans 9,1 mkr i negativt eget kapital spelade i division 2 under 2002.

Av föreningarna i Superettan redovisar tolv stycken ett positivt eget kapital, och fyra stycken ett kapitalunderskott.

Föregående år redovisade sju föreningar ett positivt eget kapital och nio föreningar ett kapitalunderskott. Utvecklingen kan därför sägas gå i rätt riktning. Det samlade egna kapitalet ökade och antal föreningar med kapitalunderskott minskade under år 2002.

Allmänt sett är de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publikintäkter, mer prestationsbundna spelarsättningar, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Allsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

För de flesta föreningar i Superettan inte synes det råda något klart samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition.

Det finns dock anledning att uppmärksamma bl a FC Café Opera Djursholm, Enköpings SK FK och Västra Frölunda IF som med gott ledarskap lyckats kompensera de lägre ekonomiska resurser de haft till förfogande, så att de därigenom nått goda sportsliga resultat.

Förmågan att kunna hushålla med resurser är ju per definition ordet ekonomi, varför det därför säkert finns anledning för fler föreningar att ta lärdom av arbetssätten i dessa tre föreningar.

Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström